

Kmetijstvo.

Obdelovanje travnikov.

Pri nizkih žitnih, nasproti pa razmeroma visokih cenah živine, mleka in masla obrača poljделец v dosego večjih dohodkov vedno večjo pozornost na živinorejo. Pomnoženje števila živine je pa le tedaj mogoče, ako se skrbi ob enem za pomnoženje in zboljšanje krme. To se pa doseže z boljšim gojenjem travnikov. Ti poplačajo uporabljen trud in stroške v veliko obilniši meri kakor polje, in mu dajejo več in boljše krme, ne da bi zahtevali tako skrbnega obdelovanja in popolnega gnojenja, kakor njive.

Vendar je popolnoma napačna misel, da na travnike ni treba obračati nobene pozornosti. Pred vsem je treba skrbeti za njih umno namakanje, oziroma odvajanje vode, ako so premokri. Na mokrih travnikih se pridobi slabša krma. Potem je pa treba tudi travnik pomladi, prebrnati, in sicer, ko se je že ta toliko osušil, da se živini ne udira. Na prebrnanem travniku se pridela mnogo več krme in zlasti z brananjem odpravi s travnikov škodljivih mah.

Potem je pa treba gnojiti travnik. Za travnik je dobra gnojnica, samo, da se ne sme samo polivati, temveč pomešano z vodo. Poliva naj se ob oblačnem vremenu. Tudi hlevski gnoj je za travnike, a gospodarjem ga običajno primanjkuje. Zato se pa za gnojenje travnikov običajno poslužujejo umetnih gnojil. Proti umetnim gnojilom imajo žal, nekateri gospodarji neke povse neutemeljene predsodke. Koliko pomaga gnojenje, to so pokazali večletni poskusi na travnikih grofa Hoensbroech-Türnich. Nepognojeni so dali ti travniki na jeden ha po 146.52 stotov sena s 7.91 odst. beljakovine, 1.91 odst. maščobe in 0.30 odst. fosforne kisline, pognojeni pa 266 stotov sena z 11.46 odst. beljakovine, 2.57 odst. maščobe in 0.57 odst. fosforne kisline. Ako se primerja količina beljakovine in maščobe, se razvidi iz teh števil, da je glede vrednosti krme 100 stotov sena z gnojenih travnikov ravno tolike vrednosti, kakor 144 stotov sena z nepognojenih travnikov. Ako se ozira na večji pridelek, pokaže se razmerje mej krmno vrednostjo sena nepognojenega travnika z ono sena pognojenega travnika kakor 146.5 : 383, ali z drugimi besedami: Poljделец zamore prehraniti s senom pognojenega travnika 2½krat več živine, kakor pa z onim z nepognojenega travnika.

(Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Vpliv snega na rodovitnost zemlje. Spolšno je razširjena misel, da sneg, kolikor dlje leži, naredi zemljo rodovitnejšo. To prihaja od tod, ker snežene megle, oziroma sneg vzamejo iz zraka amonijak ter ga oddajo kot važno gnojilo zemlji. Kolikor počasneje se sneg taji, toliko več amonijaka zemlja popije. Kdor že jeseni svojo zemljo grobo obdela, da snežnica ne more odteči, ampak da zemlja vso popije, ta prav dobro skrbi za rodnost svoje zemlje.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E Šrekni.)

(Dalje.)

Petindvajseto poglavje.

V verigah.

Uradnik je jedno trenotje stal v neodločnosti ne vedoč kaj bi storil; naposled je polglasno nekaj ukazal slugi, in sam šel k admiralu sedečemu pri oknu v sprejemni sobi.

— Gospod, gospod!... — jel je klanjajoč se, — oprostite... meni je ukazano... vkleniti vas v verige.

— V verige! — zaklicali so stoječi okrog admirala.

Kolumb je molče stal in mirno čakal, kaj bo. Kmalu so se odprla stranka vrata in prišlo je notri nekaj biričev z verigami v rokah. Za njim so se gnetli radovedni služabniki. Nastal je težek molk. Kakor so tudi vsi navzočniki sovražili človeka, katerega so imeli za glavnega prouzročitelja vseh njih bed in pomankanja, a vendar je slava, ki je obdajala velicega mornarja, ki je odkril Novi svet, jih nehote nagibala, da so ga spoštovali. Biriči še celoti so obotavljali izpolniti povelje Bobadilje, nekaj iz spoštovanja do Kolumba, nekaj pa iz premene njegove osode.

Nikdo se ni upal približati se mu.

Tedaj se je preril skozi tolpo jeden Kolumbovih slug, — po poslu kuhar.

— No, gospoda, kaj se obotavljate? — zaklical je porogljivo. Ukaz Bobadilje je vendar jasen in obvezen. Ta gospod ima oblast in mi se mu moramo pokoriti. Saj smo tudi poprej ubogali gospoda Kolumba. Sedaj je pa druga pesen! Ko že mora nekdo izpolniti Bobadiljev ukaz, ga izpolnim jaz!...

Prijel je verige, in šel k Kolumbu, pripravljen vsak čas odskočiti, ko bi se ta branil.

Kolumb je mirno pustil približati se malopridnežu. Pobledele je, a stal je mirno, kakor bi imel dobiti kako odlikovanje.

Mrtva tišina je zavládala v sobi. Kuhar se je nagnil in nadel Kolumbu verige na roke in noge. Admiral je pa mirno stal kot kip, še le ko je sramotno Bobadiljevo povelje se bilo izpolnilo, se je stresel po vsem trupu.

Vsi navzoči so zbegani gledali drug drugega, najbolje zmešan je pa bil videti načelnik beričev.

— Oprostite, gospod admiral, — to je moja dolžnost, — začel je.

— Ne tarnajte, — odgovoril je Kolumb z železno samozavestjo. — Volja njiju veličanstva je zame sveta!

Beriči so ga obstopili in po ukazu Bobadiljevem odpeljali v ječo.

volilo v zabojih, obsegajočih najmanj 25 steklenic. Dalje pripominja k točki 4. da ni za pravilno zaprte steklenice zmatrati le onih, ki so s probkovim zamaskom na predpisan način zamašene, ampak tudi steklenice s takozvanim patentnim zaklepom, če imajo čez zaklep kovinsk ali papirnat pasek tako pritrjen, da se steklenica ne more odpreti, ne da bi se poškodoval ta pasek.

Posestnik neke zaloge s pivom meni, da je omejeno resolucijo razlagati tako, da naj se napolnitev steklenic s pivom pridržijo le krčmarskemu obrtu. Če bi se to zgodilo, bi se s tem na deželi koristilo to onim krčmarjem, ki imajo zajedno zaloge piva, dočim bi se večini ostalih krčmarjev škodovalo.

Zbornica pripominja, da so ta poročila resnici primerna. Na Kranjskem napolnjujejo pivovarne in tudi zaloge piva steklenice s pivom in jih zatvorjene s takozvanimi patentnimi zaklepi spravljajo v promet. Pri tem oskrbe nekateri vsaki steklenici plombo, drugi kovinsk ali papirnat pasek. Ti pa prodajajo svoje pivo le v zabojih z več steklenicami na krčmarje in konsumente. Napolnjujejo pa steklenice s pivom tudi krčmarji sami. Dostikrat se pa tudi zgodi, da se pivo jeden ali dva dni prodaja iz soda in potem še le z ostankom napolnijo steklenice.

Vsekako je po mnenju zbornice nujno treba, da se trgovina s pivom v steklenicah uredi. Vsi krogi bodo z veseljem pozdravili ureditev, če se bo izvršila po načelih resolucije visoke poslanske zbornice državnega zbora.

Ob sebi se pač ume, da ne bodo pivovarne in zaloge piva glede prodaje piva v steklenicah na debelo imele manjših pravic, kakor krčmarji in da jim za razpečavanje piva v steklenicah ne bo treba posebne koncesije. Vendar pa bi bilo umestno, da se pri ureditvi točno določi, da je poraba takozvanega patentnega zaklepa dovoljena tudi pivovarnam in zalagam piva v prometu s konsumentom, pa le v zabojih, obsegajočih 25 steklenic.

7.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnji Jan. Staniča iz Koprivnika in Martina Žontar-ja iz Stražišča za spregled redne doprinesbe sposobnostnega dokazila za mesarski obrt, ker sta prositelja dokazala, da sta se obrta učila in sta se pri njem več let praktično uporabljala.

8.) Zbornica je priporočala pri c. kr. dež. vladi prošnjo G. Perše-ta iz Metlike, da naj se mu dovoljena razprodaja podaljša za en mesec.

9.) Pri c. kr. finančnem ravnateljstvu je zbornica podpirala prošnjo usnjarja Jos. Rupnik-a iz Idrije za dobivanje denaturovane morske soli.

(Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Obdelovanje travnikov.

(Konec.)

Preiskava teh dveh vrst sena nam pa nadalje kaže, da hrani v sebi seno s pognojenega travnika skoro še jedenkrat toliko množino fosforne kisline, kakor pa seno z nepognojenega travnika. S krmo pognojenega travnika nudimo živini v veliko večji množini v ohranjenje potrebno fosforno kislino, s katero zamoremo vzgojiti moč-

nejo in za delo bolj zmožno živino. V kolikor se ne uporabijo te množine fosforne kisline za tvorjenje živalskega telesa in za proizvodnjo živalskih snovij, nahajajo se zopet v gnoju, čegar vrednost se s tem pomnoži. Toda ne pospeši se samo pomnoženje fosforne kisline v gnoju z gnojenjem travnikov s Tomaževo moko in kajnitom, marveč doseže se tudi pomnoženje kalija in dušika. Poslednje je tem večje, čim bolj se pospešuje rast sočivja s trajnim gnojenjem s kalifosfatom.

Gnojimo torej dobro naše travnike, tedaj zamoremo dovesti tudi njivam več hlevnega gnoja z večjo gnojilno močjo. Pri travnikih z višjo kulturo se lahko omeji gnojenje na nadomestilo za množino kalija in fosforne kisline, ki se je odvzela po košnji; pri negnojenih travnikih treba je bolj pognojiti, tu je treba pomnožiti moč zemlje. Množina potrebnega kalija ravna se splošno po kakovosti zemlje; na ilovnatih travnikih zadostujejo 4 meterski stoti kajnita na jeden hektar, mej tem ko potrebuje zemlja, v kateri je le malo kalija, dvojno mero. Za vse travnike brez izjeme pa je določiti moč gnojenja s fosforno kislino v prvem letu na 6 do 8 stotov Tomaževe moke na hektar. V poznejših letih bodeta zadostovali za gnojenje dve tretjini, mej tem ko se pozneje omeji to samo na redno nadomestilo.

Mnogo posestnikov travnikov pa žal opusti opetovano gnojenje, ker so napačnega mnenja, da so preskrbeli s prvoletnim zadostnim gnojenjem travnik za več let dovolj z redilnimi snovmi. To postopanje je tembolj zavrniti, ker se s tem z nova zatire razvoj dobrih trav in dobrega sočivja, ki se je dosegel v prvem letu, in s tem zmanjšuje prinos. Vsakoletno gnojenje travnika sme le tedaj izostati, ako je dobro pognojen in je dobil v prejšnjem letu dvojno gnojenje. V naslednjem letu se mora gnojenje zopet ponoviti.

Pri gnojenju je treba paziti na to, ali se razseje kalijeva sol in Tomaževa moka istodobno, ali pa vsaka posebej. V prvem slučaju je razsipanje najprimerneje v jeseni ali pa najkasneje koncem februarja; ta čas je sploh najugodnejši za uporabo kajnita, posebno pa še karnalita radi klornatih stranskih sestavin.

Razsipanje Tomaževe moke pa ni navezano na noben čas; vrši se lahko v jeseni, po zimi, spomladi, po prvi ali drugi košnji, kakor dopušča vreme in čas. Tam, kjer dopušča kakovost travnika, je koristno, zavleči gnojilo z brano, vendar pa naj se nikar ne povlačuje pozno spomladi, da se ne raztrgajo nežne koreninice rastočih rastlin.

Kmetijske raznoterosti.

— **Vino iz pese.** V Rusiji so neki začeli delati vino iz pese. Hvalijo ga, da je to vino dobro in se težko loči od pristnega trtnega vina. Vsekako je mnogo boljše od sadjevca.

— **Vinska letnina.** Lani se je pridelalo v Franciji 45 milijonov hektolitrov vina, mimo 27 milijonov predlanskim. V Italiji se ga je lani pridelalo 22 (24), v Španiji 18 (20), Agieru 4 (3.7), Nemčiji 3 (3.5), Avstriji 2.5 (3), na Ogerski 1.6 (3) milijonov hektolitrov vina.